

RESOC-fiche

ERSV Vlaams-Brabant

Hann Thoné

Mei 2006

WAV-Rapport

Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming
Interuniversitair samenwerkingsverband
E. Van Evenstraat 2 blok C – 3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 F:32(0)16 32 32 40
steunpunt@wav.kuleuven.be
www.steunpuntwav.be

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Bevolking	2
3. Werkgelegenheid	3
3.1 Globaal overzicht	3
3.2 De jobs in loondienst.....	4
3.2.1 De jobs in loondienst in de Vlaams-Brabantse RESOC's	4
3.2.2 De jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Vlaams-Brabant.....	6
3.3 De zelfstandigen in hoofdberoep	10
3.3.1 De zelfstandigen in hoofdberoep in de Vlaams-Brabantse RESOC's.....	10
3.3.2 De zelfstandigen in hoofdberoep naar wav-sector in het ERSV Vlaams-Brabant	10
4. Werkzaamheid	13
4.1 Globaal overzicht	13
4.2 Werkzaamheid naar geslacht en leeftijd.....	14
4.3 Evolutie 2003-2004	15
5. Werkloosheid	16
5.1 Globaal overzicht	16
5.2 Werkloos naar geslacht en leeftijd.....	17
5.3 Evolutie 2003-2004	18
6. Besluit	19
7. Bibliografie	19

1. Inleiding

Tijdens het voorjaar van 2004 heeft het socio-economisch streekbeleid een grondige facelift ondergaan. Voor het subregionale landschap is het meest concrete gevolg hiervan de omschakeling van subregionale tewerkstellingscomités (STC's) en Streekplatformen van een regio (SPR) naar Regionale Economische en Sociale Overlegcomités (RESOC's). Lokale zaken die de grenzen van de RESOC's overstijgen, komen op provinciale basis aan bod in het Erkend Regionale Samenwerkingsverband (ERSV). De hervorming werd tevens aangegrepen om de geografische afbakening van de subregio's hier en daar aan te passen. De meeste STC's zijn naadloos overgegaan in de nieuwe RESOC-afbakening. Nu de geografische afbakening van de RESOC's op punt staat, is het hoog tijd om ze toe te passen op de meest recente arbeidsmarktstatistieken.

In dit rapport komen het ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's aan bod. Hierna wordt achtereenvolgens toegespitst op de bevolking, de werkgelegenheid, de werkzaamheid en de werkloosheid. Hierbij worden het ERSV en haar RESOC's in detail besproken en telkens vergeleken met het Vlaams Gewest.

2. Bevolking

Tabel 1 toont dat het ERSV Vlaams-Brabant op 30 juni 2004 ongeveer 1 035 000 inwoners telt, wat goed is voor 17% van de totale Vlaamse bevolking. Het ERSV Vlaams-Brabant is opgedeeld in twee RESOC's: Halle-Vilvoorde telt 570 700 inwoners en Leuven telt 464 100 inwoners.

In tabel 1 wordt ook aangegeven welk deel van de bevolking al dan niet op arbeidsleeftijd is. Van alle inwoners van Vlaams-Brabant zijn ongeveer 391 500 personen jonger dan 18 jaar of ouder dan 64 jaar. Een klein rekensommetje leert dus dat 643 400 personen wel op arbeidsleeftijd zijn. Beide getallen kunnen tegenover elkaar worden afgewogen wat resulteert in een afhankelijkheidsratio. Deze ratio is een demografisch gegeven gebaseerd op de leeftijd van de inwoners en zegt dus niets over de effectieve socio-economische toestand van de bevolking. Het ERSV Vlaams-Brabant noteert een afhankelijkheidsratio van 61. Dit betekent dat er per 100 personen op arbeidsleeftijd 61 personen zijn die niet op arbeidsleeftijd zijn. Deze score ligt ongeveer even hoog als gemiddeld in het Vlaams Gewest waar de afhankelijkheidsratio 60 bedraagt.

Tabel 1. Totale bevolking, afhankelijkheidsratio, bevolking die niet en wel op arbeidsleeftijd is (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 30 juni 2004)

	Totale bevolking	Afhankelijkheidsratio	Bevolking niet op arbeidsleeftijd	Bevolking op arbeidsleeftijd			
				18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
	(n)	(%)	(n)	(n)	(n)	(n)	(n)
Vlaams Gewest	6 029 600	60	2 271 100	3 758 500	505 000	2 164 700	1 088 800
ERSV Vlaams-Brabant	1 034 800	61	391 500	643 400	83 000	373 600	186 800
RESOC Halle-Vilvoorde	570 700	63	220 200	350 600	45 700	201 800	103 100
RESOC Leuven	464 100	59	171 300	292 800	37 300	171 800	83 700

Bron: NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

In het RESOC Halle-Vilvoorde wordt een hogere afhankelijkheidsratio geregistreerd dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. In het RESOC Leuven daarentegen ligt de afhankelijkheidsratio met 59 lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

3. Werkgelegenheid

3.1 Globaal overzicht

Op 31 december 2003 telde het Vlaams Gewest 2 388 900 arbeidsplaatsen (tabel 2). Wanneer dit aantal wordt afgezet tegen de bevolking op arbeidsleeftijd (18-64 jaar) dan resulteert dit in een werkgelegenheidsgraad van 63,6%. Dit betekent dus dat er per honderd 18-64-jarigen zo'n 64 jobs zijn in het Vlaams Gewest. In het ERSV Vlaams-Brabant ligt de werkgelegenheidsgraad iets lager, namelijk op 61,2%. Concreet gaat het om 392 900 jobs. De opsplitsing naar RESOC leert dat het RESOC Halle-Vilvoorde een hogere score noteert met 66,1%. Het RESOC Leuven daarentegen vertoont een veel lagere werkgelegenheidsgraad van 55,3%.

Tabel 2. Werkgelegenheidsgraad, de totale werkgelegenheid en haar componenten (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 31 december 2003)

		Werkgelegenheidsgraad (%)		Totale werkgelegenheid	Jobs in loondienst	Zelfstandigen in hoofdberoep	Helpers in hoofdberoep
	Vlaams Gewest	63,6	(n)	2 388 900	1 989 600	330 600	68 700
			(%)	100,0	83,3	13,8	2,9
ERSV	Vlaams-Brabant	61,2	(n)	392 900	328 300	56 500	8 100
			(%)	100,0	83,6	14,4	2,1
RESOC	Halle-Vilvoorde	66,1	(n)	231 300	194 300	32 500	4 500
			(%)	100,0	84,0	14,1	2,0
RESOC	Leuven	55,3	(n)	161 600	134 000	23 900	3 600
			(%)	100,0	83,0	14,8	2,2

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De totale werkgelegenheid valt uiteen in drie componenten. Het merendeel van de totale werkgelegenheid bestaat uit *jobs in loondienst*. Het Vlaams Gewest telt 1 989 600 jobs in loondienst op 31 december 2003. Dit stemt overeen met zo'n 83% van de totale werkgelegenheid. In Vlaams-Brabant gaat het om een totaal van 328 300 jobs in loondienst of ongeveer 84% van het totaal aantal arbeidsplaatsen. Vervolgens worden er in Vlaams-Brabant proportioneel evenveel *zelfstandigen in hoofdberoep* geteld als in het Vlaams Gewest: in het ERSV Vlaams-Brabant worden 56 500 zelfstandigen geregistreerd, goed voor bijna 14% van de totale werkgelegenheid, net zoals in het Vlaams Gewest. De derde en meteen ook de kleinste component wordt gevormd door de *helpers in hoofdberoep*. Ook hier kan uit tabel 2 worden afgeleid dat het ERSV Vlaams-Brabant relatief gezien ongeveer evenveel helpers telt dan het Vlaams Gewest. In Vlaams-Brabant nemen de helpers 2,1% van de totale werkgelegenheid voor hun rekening. In het Vlaams Gewest is dit net geen 3%.

In wat volgt worden de twee grootste componenten van de totale werkgelegenheid besproken. Vooreerst komen de jobs in loondienst aan bod. Een eerste analyse (paragraaf 3.2.1) spitst zich toe op het aantal jobs in loondienst naar hoofdsector in de twee RESOC's. Hierin zal onder meer aandacht uitgaan naar een vergelijking met het Vlaams Gewest met behulp van de aanwezigheidsindexen. Een tweede analyse (paragraaf 3.2.2) treedt meer in detail en zal het

aantal jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Vlaams-Brabant nader bekijken in vergelijking met het Vlaams Gewest. Ook zal worden gekeken welke de groei- en krimpsectoren waren in de periode 1997-2002. Na deze bespreking van het aantal jobs in loondienst komen de zelfstandigen in hoofdberoep aan bod in een analogo stramien. Eerst wordt afgezakt naar RESOC-niveau en wordt wederom gewerkt met aanwezigheidsindexen (paragraaf 3.3.1). Daarna worden de zelfstandigen in hoofdberoep opgesplitst naar wav-sector op het niveau van de provincie en wordt er een tijdreeks samengesteld (paragraaf 3.3.2).

3.2 De jobs in loondienst

3.2.1 De jobs in loondienst in de Vlaams-Brabantse RESOC's

Zoals tabel 2 reeds duidelijk maakte, telt het ERSV Vlaams-Brabant 328 300 jobs in loondienst. Tabel 3 splitst dit aantal verder op naar hoofdsector. Hieruit kan worden afgeleid dat de primaire sector met de land- en bosbouw en de visserij, in absolute aantallen de kleinste sector is. De tertiaire of commerciële dienstensector telt het meeste aantal jobs in loondienst.

Tabel 3. Jobs in loondienst naar hoofdsector en aanwezigheidsindex (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 31 december 2003)

		Jobs in loondienst					Aanwezigheidsindex				
		Totaal*	P	S	T	Q	Totaal	P	S	T	Q
	Vlaams Gewest	1 989 600	16 500	551 100	750 100	671 300	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
ERSV	Vlaams-Brabant	328 300	2 200	53 300	168 200	104 500	0,96	0,76	0,57	1,31	0,91
RESOC	Halle-Vilvoorde	194 300	1 200	31 600	120 600	40 900	1,05	0,75	0,62	1,73	0,65
RESOC	Leuven	134 100	1 000	21 700	47 600	63 600	0,86	0,79	0,50	0,82	1,22

* In de totalen zijn ook de onbekenden opgenomen waardoor deze totalen mogelijk verschillen van de som van de hoofdsectoren.

P = primaire sector; S = secundaire sector; T = tertiaire sector; Q = quataire sector

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De aanwezigheidsindex wordt als volgt berekend:

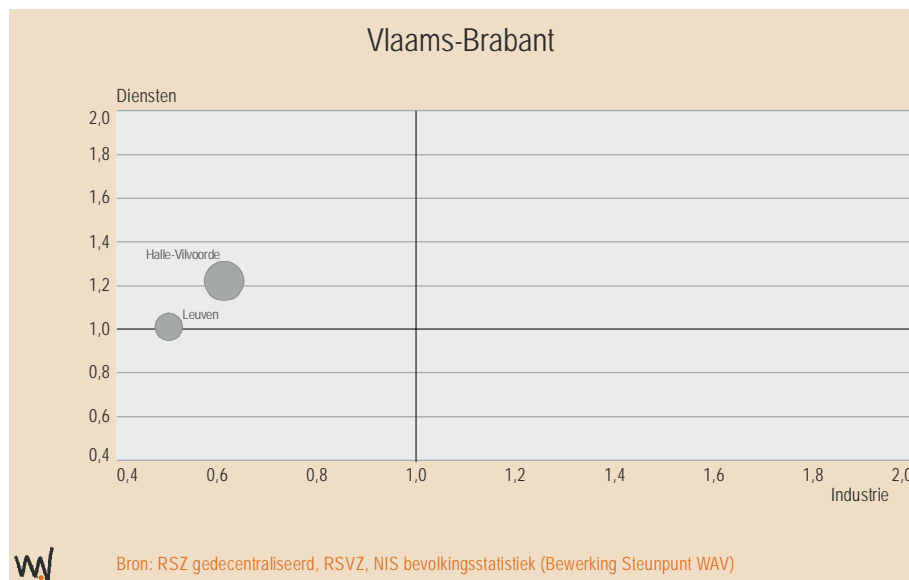
$$\frac{(\text{aantal jobs in een regio})/(\text{bevolking op arbeidsleeftijd in deze regio})}{(\text{aantal jobs in het Vlaams Gewest})/(\text{bevolking op arbeidsleeftijd in het Vlaams Gewest})}$$

De relatieve omvang van het aantal jobs in loondienst in de RESOC's wordt het duidelijkst uitgedrukt aan de hand van de aanwezigheidsindex. Deze index duidt aan in hoeverre de werkgelegenheid in een bepaalde sector sterk of minder sterk aanwezig is in vergelijking met gemiddeld in het Vlaams Gewest. De index vergelijkt de verhouding van het aantal jobs ten opzichte van het aantal inwoners (18-64 jaar) in een bepaalde regio met diezelfde verhouding in het Vlaams Gewest. Een aanwezigheidsindex met waarde 1 betekent dat de betreffende sector even sterk staat in die regio dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Een waarde hoger dan 1 wijst erop dat de sector ten opzichte van de bevolking op arbeidsleeftijd sterker staat in die regio dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Een waarde lager dan 1 wijst op het omgekeerde.

De primaire sector staat in het ERSV Vlaams-Brabant minder sterk dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, getuige een aanwezigheidsindex van 0,76. Dit geldt eveneens op RESOC-niveau met een aanwezigheidsindex van respectievelijk 0,75 en 0,79 voor Halle-Vilvoorde en Leuven.

De secundaire, tertiaire en quartaire sector worden visueel voorgesteld in figuur 1. Op de horizontale as valt de aanwezigheidsindex van de industrie af te lezen, op de verticale as de aanwezigheidsindex van de (tertiaire en quartaire) dienstensectoren. Het kruis doorheen de aanwezigheidsindex 1,0 geeft de gemiddelde Vlaamse verhouding tussen het aantal jobs en de bevolking op arbeidsleeftijd. Een RESOC rechts van de verticale lijn, telt dus meer dan gemiddeld industriële jobs, een RESOC boven de horizontale lijn, omvat meer dan gemiddeld dienstenjobs. De grootte van de bol staat tot slot voor het totaal aantal loontrekkende jobs.

Figuur 1. Jobs in loondienst: belang van de industrie en de diensten (Vlaams-Brabantse RESOC's; 31 december 2003)

Vlaams-Brabant omvat net niet het gemiddelde Vlaamse jobaanbod (A.I.=0,96). De secundaire sector is in deze ERSV slechts beperkt aanwezig ten opzichte van de beroepsbevolking (A.I.=0,57), een hiaat dat niet volledig kan worden ingevuld met de nochtans hoge werkgelegenheid in de diensten. Met de wetenschap in het achterhoofd dat de industriële sectoren, meer dan de dienstensectoren, ook jobs creëren in andere bedrijfstakken, is dit een belangrijke vaststelling. De twee RESOC's in Vlaams-Brabant hebben een uitgesproken dienstverlenend profiel. Toch is er een verschil tussen de twee: Halle-Vilvoorde steunt vooral op commerciële dienstverlening, Leuven heeft het meer van de quartaire diensten.

RESOC Halle-Vilvoorde is met 194 300 jobs de grootste van de twee. Het RESOC telt net iets meer werkgelegenheid dan gemiddeld (A.I.=1,05). Dit is vooral te danken aan de sterke vertegenwoordiging van de tertiaire diensten (A.I.=1,73). Het meest opvallend zijn de groothandel (A.I.=2,35), de vervoersondersteuning (A.I.=2,75) en de informatica (A.I.=3,70). Onder meer het distributiecentrum van Colruyt is hier gevestigd, evenals een aantal koerierdiensten (DHL, TNT), bagage-afhandeling (Aviapartner) en informaticabedrijven (Cap Gemini, Dolmen). De secundaire en quartaire sectoren zijn ondervertegenwoordigd in deze regio. De enige niet-tertiaire subsector die hier steviger staat dan het Vlaams gemiddelde is de grafische nijverheid (A.I.=1,36), dankzij de vestiging van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij in Groot-Bijgaarden.

RESOC Leuven telt in verhouding met haar bevolking minder jobs dan gemiddeld (A.I.=0,86). Enkel de quartaire sector is er oververtegenwoordigd, en wel met 22%. Deze oververtegenwoordiging geldt voor zo goed als alle quartaire sectoren. De aanwezigheid van de Leuvense universiteit en haar spin-offs maken van het speur- en ontwikkelingswerk de opvallendste uitschieter (A.I.=4,70), maar ook de andere quartaire sectoren zijn vaak 20% sterker dan het Vlaams gemiddelde. De secundaire sector heeft in Leuven geen stevige voet aan de grond (A.I.=0,50). Enkel de vervaardiging van apparaten (A.I.=1,11), en de voeding- en drankenindustrie (A.I.=0,98) kunnen zich meten met het Vlaams gemiddelde.

3.2.2 De jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Vlaams-Brabant

Toestand 31 december 2003

Zoals in de vorige paragraaf reeds duidelijk werd, telt het ERSV Vlaams-Brabant 328 300 jobs in loondienst op 31 december 2003. Tabel 4 splitst dit totale aantal op in subsectoren.

De *primaire sector*, waartoe de land- en tuinbouw en de visserij behoren, is de kleinste sector met 2 200 jobs in loondienst. Deze sector is in verhouding met de bevolking op arbeidsleeftijd minder sterk aanwezig in Vlaams-Brabant dan in het Vlaams Gewest (A.I.=0,76). Vrijwel alle jobs binnen deze sector situeren zich in de land- en tuinbouw.

Ongeveer 53 300 Vlaams-Brabantse jobs in loondienst worden tot de *secundaire sector* gerekend. Gemiddeld is de secundaire sector veel zwakker aanwezig in Vlaams-Brabant dan in het Vlaams Gewest (A.I.=0,57). De grootste industriële werkgever hier is de bouwnijverheid met 11 500 banen, gevolgd door de vervaardiging van dranken, voeding en tabak 9 800 jobs. In vergelijking met het Vlaams Gewest staan vooral de vervaardiging van medische en andere apparatuur (A.I.=1,25) en de vervaardiging van elektrische machines en apparaten (A.I.=1,21) sterk in het ERSV Vlaams-Brabant.

De *tertiaire of commerciële dienstensector* vertegenwoordigt 168 200 jobs in loondienst en is daarmee de grootste sector in Vlaams-Brabant. In vergelijking met het Vlaams Gewest staat de tertiaire sector sterker in deze provincie (A.I.=1,31). De grootste werkverschaffers zijn te situeren in de subsectoren kleinhandel, groothandel en advies en bijstand aan ondernemingen en personen. In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde worden in Vlaams-Brabant in vrijwel alle subsectoren meer jobs teruggevonden. De uitzonderingen zijn de selectie en terbeschikkingstelling van personeel (A.I.=0,68), de overige diensten aan personen (A.I.=0,78) en de horeca (A.I.=0,86). In alle andere subsectoren zijn meer jobs terug te vinden in het ERSV Vlaams-Brabant dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, met als koploper de subsector informatica (A.I.=2,47).

De *quartaire of publieke dienstensector* vertegenwoordigt 104 500 van de jobs in loondienst in Vlaams-Brabant en is hiermee minder sterk vertegenwoordigd dan gemiddeld in Vlaanderen (A.I.=0,91). Vrijwel alle subsectoren hebben dan ook een aanwezigheidsindex van minder dan 1 en zijn vervolgens minder sterk vertegenwoordigd in Vlaams-Brabant dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. De uitzonderingen hierop zijn het speur- en ontwikkelingswerk (A.I.=2,50) en justitie, defensie en openbare veiligheid (A.I.=1,07).

Evolutie 30 juni 1997-30 juni 2002

In de *primaire sector* stabiliseerde het aantal jobs in loondienst tussen 1997 en 2002 zowel in Vlaams-Brabant als in Vlaams Gewest.

Ook in de *secundaire sector* stabiliseerde het aantal jobs in het Vlaams Gewest in de periode 1997-2002. Het ERSV Vlaams-Brabant liet daarentegen een daling optekenen. Niet alle secundaire sectoren verloren terrein tussen 1997 en 2002. Vooral de subsectoren rubber- en kunststofnijverheid (s9), vervaardiging van metaalproducten (s12), vervaardiging van elektrische machines en apparaten (s14) en elektriciteit, gas, stroom en water (s19) kenden een toename van het aantal jobs in loondienst.

De *dienstensectoren* zitten in de lift, een tendens die al jaren aanhoudt. Tussen 1997 en 2002 illustreert tabel 4 dan ook dat er zowel in het ERSV Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest een groot aantal jobs in loondienst bijkwam. In de *tertiaire of commerciële dienstensector* werd in vrijwel alle subsectoren een matige tot sterke stijging genoteerd. Enkel in de subsectoren vervoer (t6) en de post en telecommunicatie (t8) noteren we een daling van het aantal jobs in loondienst.

In de *quartaire of publieke dienstensector* zagen bijna alle subsectoren hun aantal jobs in loondienst groeien en dit zowel in het ERSV Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest. Enkel in de subsectoren van de verplichte sociale verzekering (q3) en de belangenvertegenwoordiging (q10) is er sprake van een stabilisatie van het aantal jobs in loondienst.

Tabel 4. Aantal jobs in loondienst en aanwezigheidsindex op 31 december 2003 en evolutie van het aantal jobs in loondienst van 30 juni 1997 tot 30 juni 2002 naar wav-sector (ERSV Vlaams-Brabant en Vlaams Gewest)

		Jobs in loondienst 31 december 2003		A.I. ERSV Vlaams- Brabant	Evolutie 30 juni 1997- 30 juni 2002*	
		ERSV Vlaams- Brabant (n)	Vlaams Gewest (n)		Groei- en krimpsectoren ERSV Vlaams- Brabant	Vlaams Gewest
p1	Land- en tuinbouw	2 160	16 100	0,78	=	=
p2	Visserij	4	400	0,06	++	-
Totaal primaire sector		2 160	16 500	0,76	=	=
s1	Winning van delfstoffen	23	550	0,24	=	-
s2	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	9 800	66 100	0,87	=	=
s3	Textielindustrie	380	30 730	0,07	--	-
s4	Vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid	330	7 500	0,26	--	--
s5	Vervaardiging van meubels	920	14 605	0,37	-	=
s6	Houtindustrie	660	8 370	0,46	-	=
s7	Grafische nijverheid	4 850	28 600	0,99	-	=
s8	Chemische industrie	3 700	51 300	0,42	=	=
s9	Rubber- en kunststofnijverheid	1 480	18 800	0,46	++	+
s10	Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	1 470	17 000	0,50	-	-
s11	Metallurgie	530	20 500	0,15	-	-
s12	Vervaardiging van metaalproducten	3 400	40 100	0,49	+	+
s13	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	2 300	25 400	0,54	=	=
s14	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	3 300	16 100	1,21	+	+
s15	Vervaardiging van kantoorcomputers, audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	1 360	12 100	0,66	--	-
s16	Vervaardiging van medische e.a. apparatuur	1 000	4 800	1,25	-	+
s17	Vervaardiging van transportmiddelen	4 350	50 800	0,50	--	=
s18	Overige industrie	480	6 300	0,44	=	-
s19	Elektriciteit, gas, stoom en water	1 400	11 800	0,71	+	-
s20	Bouw	11 500	119 600	0,56	=	=
Totaal secundaire sector		53 300	551 100	0,57	-	=

(vervolg tabel 4)

		Jobs in loondienst 31 december 2003		A.I. ERSV Vlaams- Brabant	Evolutie 30 juni 1997- 30 juni 2002*	
	ERSV Vlaams- Brabant (n)	Vlaams Gewest (n)	Groei- en krimpsectoren ERSV Vlaams- Brabant		Vlaams Gewest	
t1	Garagewezen	7 300	34 400	1,23	+	+
t2	Groothandel en handelsbemiddeling	32 200	117 000	1,61	=	+
t3	Kleinhandel	25 600	126 200	1,18	++	+
t4	Verhuurdiensten	2 200	12 800	1,00	++	+
t5	Horeca	9 800	66 500	0,86	=	+
t6	Vervoer	14 600	70 800	1,21	-	+
t7	Vervoersondersteunende activiteiten	11 000	39 900	1,61	++	=
t8	Post en telecommunicatie	7 800	31 300	1,45	-	-
t9	Financiële diensten	8 800	46 600	1,11	=	-
t10	Informatica	10 400	24 700	2,47	++	++
t11	Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	21 000	75 200	1,63	++	++
t12	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	7 300	63 300	0,68	+	+
t13	Industriële reiniging	8 000	24 200	1,92	++	++
t14	Overige diensten aan personen	2 300	17 400	0,78	+	+
Totaal tertiaire sector		168 200	750 100	1,31	+	+
q1	Openbaar bestuur	15 500	92 300	0,98	+	=
q2	Justitie, defensie en openbare veiligheid	9 100	49 600	1,07	+	+
q3	Verplichte sociale verzekering	1 000	11 200	0,55	=	=
q4	Onderwijs	31 500	201 200	0,91	+	+
q5	Ziekenhuizen en overige gezondheidszorg	15 900	110 800	0,84	+	+
q6	Maatschappelijke dienstverlening	21 600	150 300	0,84	+	++
q7	Recreatie, cultuur en sport	4 200	28 800	0,85	++	++
q8	Speur- en ontwikkelingswerk	2 600	6 200	2,50	++	+
q9	Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging	1 100	8 600	0,71	++	+
q10	Belangenvertegenwoordiging	2 000	12 500	0,93	=	-
Totaal quartaire sector		104 500	671 300	0,91	+	+
Slecht gedefinieerde activiteiten		100	620	0,89	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		328 300	1 989 600	0,96	+	+

A.I. = aanwezigheidsindex; n.v.t. = niet van toepassing

* Het gaat hier om een niet-gecorrigeerde tijdreeks.

De evolutie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse groei die aangeeft hoe sterk het aantal jobs in hoofdberoep gemiddeld per jaar is toegenomen of afgenomen in de periode tussen 30 juni 1997 en 30 juni 2002. De sectoren worden op volgende wijze gegroepeerd:

++ sterke groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +5% of meer

+ gematigde groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +1% tot 4,9%

= stabiele sectoren: sectoren waar het aantal jobs evolueert tussen -0,9% en +0,9%

- gematigde krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -1% tot -4,9%

-- sterke krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -5% of meer

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

3.3 De zelfstandigen in hoofdberoep

3.3.1 De zelfstandigen in hoofdberoep in de Vlaams-Brabantse RESOC's

In tabel 2 kon reeds worden afgelezen dat het ERSV Vlaams-Brabant ongeveer 56 500 zelfstandigen in hoofdberoep kent. In tabel 5 wordt via de aanwezigheidsindex duidelijk dat de zelfstandigen even sterk aanwezig zijn in Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest (A.I.=1,00).

Tabel 5. Zelfstandigen in hoofdberoep en aanwezigheidsindex (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 31 december 2003)

		Zelfstandigen in hoofdberoep	Aanwezigheidsindex
	Vlaams Gewest	330 600	1,00
ERSV	Vlaams-Brabant	56 500	1,00
RESOC	Halle-Vilvoorde	32 500	1,06
RESOC	Leuven	23 900	0,93

Bron: RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De zelfstandige werkgelegenheid staat in vergelijking met het Vlaams Gewest het sterkst in het RESOC Halle-Vilvoorde (A.I.=1,06). In het RESOC Leuven ligt de aanwezigheidsindex lager (A.I.=0,93) en geeft daarmee aan dat de zelfstandigen minder sterk vertegenwoordigd zijn in het RESOC Leuven dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

3.3.2 De zelfstandigen in hoofdberoep naar wav-sector in het ERSV Vlaams-Brabant

Toestand 31 december 2003

Tabel 6 splitst de bijna 56 500 Vlaams-Brabantse zelfstandigen in hoofdberoep verder uit in subsectoren en vergelijkt ze met het Vlaams Gewest door middel van aanwezigheidsindexen. Uit de tabel maken we op dat de zelfstandigen in de *primaire* (A.I.=0,75) en *secundaire sector* (A.I.=0,87) minder sterk staan in Vlaams-Brabant dan in het Vlaams Gewest. In de *tertiaire sector* (A.I.=1,01) gaat het om een even sterke aanwezigheid dan gemiddeld en in de *quartaire sector* zijn de zelfstandigen sterker vertegenwoordigd (A.I.=1,24) dan gemiddeld in Vlaanderen.

De primaire sector in Vlaams-Brabant telt op 31 december 2003 ongeveer 3 300 zelfstandigen in hoofdberoep. De overgrote meerderheid hiervan situeert zich in de subsector van de land- en tuinbouw. De aanwezigheidsindex van deze subsector bedraagt 0,73, wat betekent dat deze subsector in verhouding tot de bevolking op arbeidsleeftijd minder sterk staat in het ERSV dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Tabel 6. Zelfstandigen in hoofdberoep en aanwezigheidsindex naar wav-sector op 31 december 2003 en evolutie van het aantal zelfstandigen in hoofdberoep van 31 december 1997 tot 31 december 2003 naar wav-sector (ERSV Vlaams-Brabant en Vlaams Gewest)

		31 december 2003		A.I.	Evolutie 31 december 1997-31 december 2003*	
		ERSV Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest	ERSV Vlaams-Brabant	ERSV Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
p1	Land- en tuinbouw	3 130	25 200	0,73	-	-
p2	Visserij	170	600	1,65	++	=
Totaal primaire sector		3 300	25 800	0,75	-	-
s1	Winning van delfstoffen	20	150	0,75	--	--
s2	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	1 100	6 800	0,94	--	--
s3-4	Textielindustrie en vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid	240	1 800	0,78	-	--
s5-6	Houtindustrie en vervaardiging van meubels	560	3 600	0,90	-	-
s7	Grafische nijverheid	180	1 100	0,98	-	-
s8	Chemische nijverheid	20	180	0,56	--	--
s10	Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	20	150	0,68	--	-
s11-17	Metaal	1 000	6 600	0,88	-	-
s20	Bouw	2 900	17 700	0,94	-	-
sx	Bestuurders van vennootschappen	3 100	23 100	0,79	-	+
Totaal secundaire sector		9 100	61 200	0,87	-	-
t1-4	Distributie en verhuurdiensten	7 900	49 800	0,93	-	-
t5	Horeca	2 200	14 600	0,87	-	-
t6-7	Vervoer	780	4 200	1,09	-	-
t9	Financiële diensten	940	5 100	1,08	-	-
t11	Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	3 500	16 900	1,22	+	+
t14	Overige diensten aan personen	5 000	29 100	1,00	-	=
tx	Bestuurders van vennootschappen	12 500	70 400	1,04	++	++
Totaal tertiaire sector		32 800	190 100	1,01	=	=
q4	Onderwijs	440	1 500	1,75	++	++
q5-6	Ziekenhuizen, overige gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	6 200	31 100	1,16	+	+
q7	Recreatie, cultuur en sport	1 600	7 900	1,21	=	=
q8	Overige quartaire sector	1 900	6 800	1,63	+	+
qx	Bestuurders van vennootschappen	1 100	5 500	1,15	++	++
Totaal quartaire sector		11 200	52 700	1,24	+	+
Onbekend		70	800	0,48	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		56 500	330 600	1,00	=	=

A.I. = aanwezigheidsindex; n.v.t. = niet van toepassing

* Het gaat hier om een niet-gecorrigeerde tijdreeks.

De evolutie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse groei die aangeeft hoe sterk het aantal zelfstandigen in hoofdberoep gemiddeld per jaar is toegenomen of afgenomen in de periode tussen 30 juni 1997 en 31 december 2003. De sectoren worden op volgende wijze gegroepeerd:

++ sterke groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +5% of meer

+ gematigde groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +1% tot 4,9%

= stabiele sectoren: sectoren waar het aantal jobs evolueert tussen -0,9% en +0,9%

- gematigde krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -1% tot -4,9%

-- sterke krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -5% of meer

Bron: RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Vooraleer de overige hoofdsectoren van naderbij bestudeerd worden, nog een voorafgaande opmerking over de bestuurders van vennootschappen. Zowel in de secundaire, tertiaire als quartaire sector telt deze subsector een relatief groot aantal zelfstandigen. Bovendien breidde deze categorie danig uit in de periode 1997-2003. De reden hiervoor is dat zeer veel zelfstandigen de laatste jaren hun toevlucht namen tot een vennootschap. Ze hebben hun zelfstandige activiteit die ze in eigen naam, als 'natuurlijke persoon', uitoefenden stopgezet en hebben een vennootschap opgericht, waarin ze als zelfstandige actief zijn.

Het uitoefenen van een zelfstandige activiteit in vennootschapsvorm heeft een aantal voordelen die vooral te maken hebben met de scheiding tussen het privé-vermogen en het beroepsvermogen en met een aantal gunstigere fiscale regelingen. De BVBA (besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid) en de NV (naamloze vennootschap) zijn de meest voorkomende vennootschapvormen. Omwille van de forse toename van de vennootschappen spreekt men soms van de 'vervenootschappelijking' van het beroep van zelfstandigen (Steunpunt WAV & ESF-Agentschap Vlaanderen, 2004). Het kan dat bepaalde evoluties kunnen worden verklaard door een verschuiving naar de subsector 'bestuurders van vennootschappen', maar dit kan niet worden geverifieerd op basis van het beschikbare cijfermateriaal.

In de *secundaire sector* zijn zo'n 9 100 zelfstandigen terug te vinden in Vlaams-Brabant. De grootste subsector wordt, zoals hiervoor aangegeven, gevormd door de bestuurders van vennootschappen (sx) met 3 100 zelfstandigen in hoofdberoep. Daarnaast telt de bouwsector (s20) ongeveer 2 900 zelfstandigen en zijn bijna 1 100 zelfstandigen actief in de vervaardiging van dranken, voeding en tabak (s2). In vergelijking met het Vlaams Gewest zijn in alle sectoren de zelfstandigen minder sterk aanwezig in Vlaams-Brabant. Wel benaderen de zelfstandigen in de subsectoren grafische nijverheid (s7), bouw (s20) en vervaardiging van dranken, voeding en tabak (s2) het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

Ongeveer 32 800 zelfstandigen in hoofdberoep zijn actief in de *tertiaire sector*. De bestuurders van vennootschappen (tx) en de distributie en verhuurdiensten (t1-4) tellen de meeste zelfstandigen, respectievelijk 12 500 en 7 900 personen. Wanneer de aanwezigheidsindexen erbij gehaald worden, illustreert tabel 6 dat vrijwel alle tertiaire subsectoren qua zelfstandige activiteiten in Vlaams-Brabant sterker staan in vergelijking met het Vlaams Gewest. Enkel de subsectoren horeca (t5) en de distributie en verhuurdiensten (t1-4) noteren een aanwezigheidsindex van minder dan 1 en zijn dus op dit vlak ondervertegenwoordigd in het ERSV.

De zelfstandigen in hoofdberoep in de *publieke dienstensector* zijn sterker aanwezig in Vlaams-Brabant dan in het Vlaams Gewest. In totaal gaat het om 11 200 zelfstandigen in Vlaams-Brabant. De meerderheid hiervan situeert zich in de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (q5-6). Alle subsectoren in de quartaire sector zijn sterker dan gemiddeld aanwezig, met aan de top de subsector van het onderwijs (q1) met een aanwezigheidsindex van 1,75.

Evolutie 31 december 1997-31 december 2003

De *primaire sector* zag haar aantal zelfstandigen tussen 1997 en 2003 afnemen, zowel in het ERSV Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest. Deze daling had voornamelijk te maken met de afname van het aantal zelfstandigen in de land- en tuinbouwsector.

De zelfstandigen in de *secundaire sector* kenden zowel in het ERSV Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest een gematigde afname van hun aantal in de periode 1997-2003. In het Vlaams Gewest is de enige categorie zelfstandigen die een stijging noteerde deze van de bestuurders van vennootschappen. In het ERSV daarentegen kenden alle subsectoren alsook de bestuurders van vennootschappen een gematigde tot sterke daling in de periode 1997-2003.

Globaal genomen kenmerkte de *commerciële dienstensector* zich in de periode van 31 december 1997 tot 31 december 2003 als een stabiele sector wat het aantal zelfstandigen in hoofdberoep betreft en dit zowel in het ERSV Vlaams-Brabant als het Vlaams Gewest. Deze evolutie wordt niet in alle Vlaams-Brabantse subsectoren weerspiegeld. Meer nog, over het algemeen kenden vrijwel alle subsectoren een gematigde daling, maar deze daling werd gecompenseerd door een gematigde stijging van het aantal zelfstandigen in de subsector advies en bijstand aan ondernemingen en personen (t11) en door een sterke stijging bij de bestuurders van vennootschappen (tx). Zoals eerder aangehaald is het mogelijk dat het hier gaat om een verschuiving vanuit de subsectoren naar de bestuurders van vennootschappen. Eenzelfde evolutie nemen we waar in het Vlaams Gewest.

De *publieke dienstensector* noteerde een gematigde stijging van het aantal zelfstandigen in hoofdberoep. Een gematigde tot sterke stijging doet zich voor in alle subsectoren, met uitzondering van de recreatie, cultuur en sport (q7), waar een stabilisatie wordt waargenomen. De quartaire sector is met andere woorden de enige sector waar het aantal zelfstandigen toeneemt, zowel in de meeste subsectoren als bij de bestuurders van vennootschappen.

4. Werkzaamheid

4.1 Globaal overzicht

Op 30 juni 2003 waren er in het Vlaams Gewest 2 544 400 werkenden van 18 tot en met 64 jaar. In verhouding tot de bevolking op arbeidsleeftijd geeft dit een werkzaamheidsgraad van 67,7%.¹ Het ERSV Vlaams-Brabant noteert een hoger aandeel werkenden in haar bevolking, namelijk 69,7%. Opgesplitst naar RESOC, toont tabel 7 dat beide RESOC's het ongeveer even sterk doen met werkzaamheidsgraden van 69,9% voor Halle-Vilvoorde en 69,3% voor Leuven.

In wat volgt worden de werkzaamheidsgraden aan de hand van tabel 7 verder besproken naar geslacht en leeftijd (paragraaf 4.2). Daarna wordt ingezoomd op de evolutie van het aantal werkenden en van de werkzaamheidsgraad tussen 30 juni 2003 en 30 juni 2004 (paragraaf 4.3).

1 De cijfers die hier worden geanalyseerd, zijn gebaseerd op administratieve databronnen. Hierdoor wijken ze af van de cijfers die afkomstig van de Enquête naar de Arbeidskrachten (NIS).

Tabel 7. Aantal werkenden en werkzaamheidsgraad naar leeftijd en geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 30 juni 2004)

		Aantal werkenden 18-64 jaar (n)	Werkzaamheidsgraad (%)			
			18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Totaal	Vlaams Gewest	2 544 400	67,7	47,9	82,4	47,6
	ERSV Vlaams-Brabant	448 200	69,7	42,5	84,3	52,4
	RESOC Halle-Vilvoorde	245 200	69,9	42,7	84,6	53,3
	RESOC Leuven	203 000	69,3	42,4	83,9	51,4
Mannen	Vlaams Gewest	1 432 200	75,3	50,5	89,0	59,6
	ERSV Vlaams-Brabant	243 800	75,8	44,2	89,2	63,3
	RESOC Halle-Vilvoorde	132 000	76,0	44,4	89,5	64,2
	RESOC Leuven	111 800	75,5	44,0	88,8	62,3
Vrouwen	Vlaams Gewest	1 112 200	59,9	45,2	75,7	35,4
	ERSV Vlaams-Brabant	204 400	63,5	40,8	79,4	41,7
	RESOC Halle-Vilvoorde	113 200	64,0	40,8	79,9	42,7
	RESOC Leuven	91 200	63,0	40,8	78,9	40,3

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RSVZ, RIZIV, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

4.2 Werkzaamheid naar geslacht en leeftijd

Mannen zijn vaker aan de slag dan vrouwen. In het Vlaams Gewest heeft gemiddeld drie kwart van de 18-64-jarige mannen een job. Bij de vrouwen gaat het om 59,9%. Dit leidt tot een seksekloof van 1,26 (zie tabel 8). Dit betekent dat het aandeel werkende mannen in het Vlaams Gewest 26% hoger ligt dan het aandeel werkende vrouwen.

Hoewel het ERSV Vlaams-Brabant op alle fronten hogere werkzaamheidsgraden noteert dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, ontsnapt ook zij niet aan de ongelijkheid qua arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen. Zo toont tabel 7 dat de mannen in Vlaams-Brabant met 75,8% een hogere werkzaamheidsgraad noteren dan de vrouwen met 63,5%. Dit resulteert in een seksekloof van 1,19.

Het RESOC Halle-Vilvoorde noteert een mannelijke werkzaamheidsgraad van 76%, net hoger dan gemiddeld in het ERSV Vlaams-Brabant en globaal in het Vlaams Gewest. Bij de vrouwen in dit RESOC gaat het om een aandeel werkenden van 64% wat eveneens boven zowel het provinciale als het Vlaamse gemiddelde uitsteekt. De seksekloof is in deze RESOC even hoog als gemiddeld in het ERSV: 19% meer mannen dan vrouwen oefenen een job uit.

In het RESOC Leuven ligt de werkzaamheid iets lager dan in Halle-Vilvoorde. 75,5% van de mannen heeft werk en bij de vrouwen wordt een aandeel werkenden van 63% genoteerd. Ook de seksekloof ligt in de lijn van het gemiddelde voor Vlaams-Brabant met 1,20.

Tabel 8. Seksekloof* naar leeftijd (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 30 juni 2004)

	Seksekloof			
	18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Vlaams Gewest	1,26	1,12	1,18	1,68
ERSV Vlaams-Brabant	1,19	1,08	1,12	1,52
RESOC Halle-Vilvoorde	1,19	1,09	1,12	1,50
RESOC Leuven	1,20	1,08	1,13	1,55

* De seksekloof wordt berekend als de verhouding van de werkzaamheidsgraad van mannen ten opzichte van de werkzaamheidsgraad van vrouwen.

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RSVZ, RIZIV, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Tabel 7 neemt ook gegevens op naar leeftijd. De 18- tot en met 24-jarigen noteren gemiddeld in het Vlaams Gewest een werkzaamheidsgraad van 47,9%. In het ERSV Vlaams-Brabant oefenen de jongeren minder vaak een job uit en gaat het om een werkzaamheidsgraad van 42,5%. Veel hogere scores worden bij de 25-49-jarigen gevonden: zij zijn de meest actieve leeftijdsklasse. Gemiddeld noteren zij in het Vlaams Gewest een werkzaamheidsgraad van 82,4%. In het ERSV Vlaams-Brabant stijgt dit aandeel zelfs naar 84,3%. Eens de vijftig jaar gepasseerd slinkt het aandeel werkenden aanzienlijk. In het Vlaams Gewest is nog 47,6% van alle vijftigplussers aan de slag. In Vlaams-Brabant ligt dit hoger en gaat het om 52,4%.

Wanneer deze analyse naar leeftijd gecombineerd wordt met de verdeling naar geslacht, dan kunnen drie vaststellingen gedaan worden. Ten eerste zijn mannen op alle leeftijden meer werkzaam dan hun vrouwelijke leeftijdsgenoten. Ten tweede zijn zowel bij mannen als bij vrouwen de 25-49-jarigen het vaakst aan het werk. Ten derde ligt de werkzaamheidsgraad van zowel mannen als vrouwen voor alle leeftijdsgroepen ouder dan 25 jaar in het ERSV Vlaams-Brabant hoger dan in het Vlaams Gewest; enkel bij de jongeren ligt de werkzaamheidsgraad een stuk lager in het ERSV Vlaams-Brabant als in het Vlaams Gewest.

Los van de hoogte van de werkzaamheid in de verschillende leeftijdsklassen, blijkt uit tabel 8 dat de seksekloof toeneemt met de leeftijd. Bij de 18-24-jarigen bedraagt zij gemiddeld in het Vlaams Gewest 1,12. In Vlaams-Brabant gaat het om 1,08. Bij de 25-49-jarigen liggen de scores al iets hoger en bedraagt de seksekloof respectievelijk 1,18 en 1,12. Bij de vijftigplussers is de ongelijkheid qua arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen evenwel het grootst: gemiddeld in het Vlaams Gewest ligt het aandeel werkende vijftigplussers hoger bij de mannen dan bij de vrouwen (seksekloof van 1,68). In het ERSV Vlaams-Brabant ligt deze een pak lager en gaat het om een seksekloof van 1,52 bij de 50-64-jarigen. Een verklaring voor de verhoogde ongelijkheid qua arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen ouder dan 50 jaar kan gevonden worden in het kostwinnersmodel. Dit model wijst op de situatie waarbij de man, als hoofd van het gezin, buitenshuis gaat werken terwijl de vrouw de zorg voor de kinderen en het huishouden op zich neemt. Bij de vijftigplussers is dit model nog steeds van grote invloed; bij de jongere generaties is dit veel minder van belang.

Uit tabel 7 blijkt dat de beide RESOC's in Vlaams-Brabant ongeveer dezelfde werkzaamheidsgraden laten optekenen, met telkens een licht betere score voor het RESOC Halle-Vilvoorde.

4.3 Evolutie 2003-2004

Tussen 2003 en 2004 kwamen er in het Vlaams Gewest 23 700 werkenden bij. Hierdoor steeg de werkzaamheidsgraad met 0,5 procentpunt (ppn) van 67,2% naar 67,7%. Tabel 9 toont verder dat deze toename eigenlijk quasi volledig wordt gedragen door de vrouwen: het aantal werkende

vrouwen nam in de periode 2003-2004 toe met 20 700 personen wat resulteerde in een verhoging van de werkzaamheidsgraad met 1,0 ppn. Bij de mannen is de stijging van het aantal werkenden (+3 000 personen) veel geringer; hun werkzaamheidsgraad stagneerde dan ook.

Tabel 9. Evolutie van het aantal werkenden en van de werkzaamheidsgraad (18-64 jaar) naar geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; 30 juni 2003 – 30 juni 2004)

		Aantal werkenden 18-64 jaar			Werkzaamheidsgraad 18-64 jaar		
		2003	2004	Evolutie (n)	2003 (%)	2004 (%)	Evolutie (ppn)
Totaal	Vlaams Gewest	2 520 700	2 544 400	+23 700	67,2	67,7	+0,5
	ERSV Vlaams-Brabant	443 400	448 200	+4 800	69,1	69,7	+0,6
	RESOC Halle-Vilvoorde	242 600	245 200	+2 600	69,4	69,9	+0,5
	RESOC Leuven	200 900	203 000	+2 100	68,7	69,3	+0,7
Mannen	Vlaams Gewest	1 429 100	1 432 200	+3 100	75,3	75,3	0,0
	ERSV Vlaams-Brabant	242 700	243 800	+1 100	75,6	75,8	+0,2
	RESOC Halle-Vilvoorde	131 500	132 000	+600	75,9	76,0	+0,1
	RESOC Leuven	111 300	111 800	+500	75,2	75,5	+0,3
Vrouwen	Vlaams Gewest	1 091 600	1 112 200	+20 700	58,9	59,9	+1,0
	ERSV Vlaams-Brabant	200 700	204 400	+3 700	62,6	63,5	+1,0
	RESOC Halle-Vilvoorde	111 100	113 200	+2 100	63,1	64,0	+0,9
	RESOC Leuven	89 600	91 200	+1 600	62,0	63,0	+1,0

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RIZIV, RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Het ERSV Vlaams-Brabant telde in 2004 ongeveer 4 800 werkenden van 18 tot en met 64 jaar meer dan in 2003. Deze stijging vertaalde zich in een positieve evolutie van de werkzaamheidsgraad van +0,6 ppn wat een net iets betere prestatie is dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. De stijging is ook in Vlaams-Brabant vrijwel volledig op conto te schrijven van de vrouwen. Tussen 2003 en 2004 vonden per saldo 3 700 Vlaams-Brabantse vrouwen een baan, goed voor een stijging van hun werkzaamheidsgraad met +1,0 ppn. De 3 000 werkende mannen die er per saldo bij kwamen in Vlaams-Brabant in dezelfde periode zorgden voor een beperkte toename van +0,2 ppn van de werkzaamheidsgraad.

Globaal genomen, laten beide RESOC's een toename van zowel het aantal werkenden als de werkzaamheidsgraad registreren in de periode 2003-2004. Deze toename is in de beide RESOC's ook te danken aan de vrouwen die erbij kwamen op de arbeidsmarkt: in Halle-Vilvoorde kwamen er 2 100 vrouwen en 600 mannen extra bij; in Leuven waren dat 1 600 vrouwen en 500 mannen extra. Ondanks deze sterkere groei in het aantal werkenden in het RESOC Halle-Vilvoorde, is de stijging in de aandelen zowel bij de mannen als de vrouwen steeds net iets kleiner dan in het RESOC Leuven.

5. Werkloosheid

5.1 Globaal overzicht

In 2004 stonden 222 500 personen van 18 tot en met 64 jaar in het Vlaams Gewest geregistreerd als niet-werkende werkzoekende (nwwz). Wanneer dit aantal in verhouding wordt gezien tot de beroepsbevolking – zijnde de som van alle werkenden en alle nwwz – dan resulteert dit in een

werkloosheidsgraad² van 8%. In het ERSV Vlaams-Brabant is de situatie rooskleuriger. Er worden in 2004 bijna 30 000 nwwz geteld wat leidt tot een werkloosheidsgraad van 6,2% wat ruim onder het Vlaamse gemiddelde ligt.

Opgesplitst naar RESOC blijkt vooral het RESOC Halle-Vilvoorde een beter rapport voor te leggen. In dit RESOC zijn 15 500 personen op zoek naar werk. In relatie tot de beroepsbevolking gaat het dan om een werkloosheidsgraad van 6%. In het RESOC Leuven worden net iets minder goede cijfers genoteerd (6,4%).

In wat volgt worden de werkloosheidsgraden aan de hand van tabel 10 verder besproken naar geslacht en leeftijd (paragraaf 5.2). Daarna wordt ingezoomd op de evolutie van het aantal nwwz en van de werkloosheidsgraad tussen 2003 en 2004 (paragraaf 5.3).

Tabel 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden en werkloosheidsgraad naar leeftijd en geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; jaargemiddelde 2004)

		Aantal niet-werkende werkzoekenden 18-64 jaar (n)	Werkloosheidsgraad (%)			
			18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Totaal	Vlaams Gewest	222 500	8,0	18,5	7,3	5,0
	ERSV Vlaams-Brabant	29 500	6,2	16,8	5,5	4,1
	RESOC Halle-Vilvoorde	15 500	6,0	15,7	5,3	4,1
	RESOC Leuven	14 000	6,4	18,1	5,7	4,1
Mannen	Vlaams Gewest	103 500	6,7	17,8	6,0	3,8
	ERSV Vlaams-Brabant	13 900	5,4	17,2	4,6	3,3
	RESOC Halle-Vilvoorde	7 200	5,1	16,0	4,3	3,4
	RESOC Leuven	6 800	5,7	18,6	4,9	3,3
Vrouwen	Vlaams Gewest	119 100	9,7	19,3	8,8	7,0
	ERSV Vlaams-Brabant	15 600	7,1	16,3	6,4	5,2
	RESOC Halle-Vilvoorde	8 400	6,9	15,3	6,3	5,2
	RESOC Leuven	7 200	7,3	17,6	6,5	5,3

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RSVZ, RIZIV, NIS Bevolking, VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

5.2 Werkloosheid naar geslacht en leeftijd

Vrouwen vinden we vaker terug in de werkloosheidsstatistieken dan mannen. Dit patroon wordt op alle niveaus – gewest, ERSV, RESOC – vastgesteld. Anno 2004 worden in het Vlaams Gewest 119 100 vrouwelijke nwwz geteld. Bij de mannen gaat het om 103 500 nwwz. De werkloosheidsgraden volgen de lijn van de absolute aantallen: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking ligt bij de vrouwen hoger (9,7%) dan bij hun mannelijke collega's (6,7%). Hoewel de werkloosheidsgraden globaal lager liggen in het ERSV Vlaams-Brabant dan in het Vlaams Gewest, illustreert tabel 10 dat ook in Vlaams-Brabant dit patroon wordt gevolgd: de vrouwen zijn

2 De cijfers die hier worden geanalyseerd, zijn afkomstig van de VDAB: iedereen die zich bij de VDAB registreert, wordt opgenomen als nwwz. Omwille van deze ruime definitie en omwille van het feit dat het gaat om een administratieve bron, wijken de VDAB-cijfers af van de ILO-cijfers. De ILO-cijfers worden verkregen via enquêtering en bovendien is de ILO-definitie van een werkloze strikter: een ILO-werkloze is iemand die niet werkt, die de afgelopen vier weken actief naar werk heeft gezocht en binnen de twee weken een nieuwe job zou kunnen beginnen.

vaker werkzoekend dan de mannen, getuige zowel de absolute aantallen (15 600 vrouwen tegenover 14 000 mannen) als de werkloosheidsgraden (7,1% tegenover 5,4%). En ook in de RESOC's blijkt dat, ondanks de niveauverschillen, de vrouwen hogere cijfers noteren dan de mannen qua werkloosheid.

Naar leeftijd springen de jongeren meteen in het oog: de 18-24-jarigen noteren de hoogste werkloosheidsgraden. In het Vlaams Gewest gaat het om een aandeel nwwz in de beroepsbevolking van 18,5%. In het ERSV Vlaams-Brabant ligt dit aandeel lager, namelijk op 16,8%, maar de verschillen met de andere leeftijdsklassen zijn er eveneens groot. Het RESOC Halle-Vilvoorde noteert met een aandeel jonge nwwz van 15,7% een gunstigere score dan het RESOC Leuven waar de jeugdwerkloosheid 18,1% bedraagt.

De middelste leeftijdsklasse, de 25-49-jarigen, noteert globaal genomen een lager aandeel nwwz in de beroepsbevolking dan de jongste leeftijdsklasse. Gemiddeld in het Vlaams Gewest gaat het om 7,3%. Ook hier weer hetzelfde verhaal: het ERSV Vlaams-Brabant (5,5%) doet het als geheel beter dan het Vlaams Gewest en de beide RESOC's volgen dit provinciale gemiddelde.

De vijftigplussers zijn een categorie apart. Zij noteren de laagste werkloosheidsgraden, maar dit is grotendeels te wijten aan de maatregel waarbij oudere langdurige werklozen worden vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (Booghmans, 2004). Recent zijn hierin veranderingen aangebracht, met name werden vanaf juli 2002 de mogelijkheden om een vrijstelling te bekomen ingeperkt. Deze wijzigingen hebben ertoe geleid dat het aantal werkloze vijftigplussers sindsdien sterk is gestegen (Herremans, 2005). Los van deze maatregel toont tabel 10 wel dat ook hier weer het ERSV Vlaams-Brabant iets betere resultaten voorlegt dan het Vlaams Gewest (4,1% oudere nwwz in Vlaams-Brabant tegenover 5% in het Vlaams Gewest).

Combineren we de cijfers naar leeftijd met die naar geslacht dan merken we op dat de werkloosheidsgraad van de vrouwen in elke leeftijdscategorie een stuk lager ligt in het ERSV Vlaams-Brabant dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Ook bij mannen is dit het geval, maar deze verschillen zijn minder groot dan bij de vrouwen.

5.3 Evolutie 2003-2004

In tabel 11 wordt de evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden en van de werkloosheidsgraad opgenomen. Meteen valt op dat de werkloosheid op alle fronten is toegenomen. Zoals eerder aangehaald, heeft deze stijging in grote mate te maken met een herziening van de werkloosheidsreglementering waarbij oudere werklozen en PWA-vrijgestelden verplicht worden zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt (Herremans, 2005).

Met de gewijzigde reglementering in het achterhoofd, kan in tabel 11 worden afgelezen dat het aantal niet-werkende werkzoekenden tussen 2003 en 2004 in het Vlaams Gewest toenam met 17 400 personen. De werkloosheidsgraad steeg hierdoor met 0,5 ppn. Ook het ERSV Vlaams-Brabant en de beide RESOC's lieten een stijging van het aantal niet-werkende werkzoekenden en van de werkloosheidsgraad optekenen: bij de mannen ging het om een vergelijkbare toename als in het Vlaams Gewest (+0,4 ppn); bij de vrouwen was de stijging van het aandeel niet-werkende werkzoekenden in Vlaams-Brabant net iets beperkter dan in het Vlaams Gewest (+0,5 ppn versus +0,6 ppn).

Tabel 11. Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden en van de werkloosheidsgraad (18-64 jaar) naar geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Vlaams-Brabant en haar RESOC's; jaargemiddelde 2003 – jaargemiddelde 2004)

		Aantal niet-werkende werkzoekenden			Werkloosheidsgraad		
		2003	2004	Evolutie (n)	2003 (%)	2004 (%)	Evolutie (ppn)
Totaal	Vlaams Gewest	205 100	222 500	+17 400	7,5	8,0	+0,5
	ERSV Vlaams-Brabant	27 100	29 500	+2 400	5,8	6,2	+0,4
	RESOC Halle-Vilvoorde	14 100	15 500	+1 400	5,5	6,0	+0,5
	RESOC Leuven	13 000	14 000	+1 000	6,1	6,4	+0,4
Mannen	Vlaams Gewest	95 900	103 500	+7 500	6,3	6,7	+0,4
	ERSV Vlaams-Brabant	12 900	13 900	+1 000	5,0	5,4	+0,4
	RESOC Halle-Vilvoorde	6 600	7 200	+600	4,8	5,1	+0,4
	RESOC Leuven	6 300	6 800	+500	5,4	5,7	+0,3
Vrouwen	Vlaams Gewest	109 200	119 100	+9 900	9,1	9,7	+0,6
	ERSV Vlaams-Brabant	14 200	15 600	+1 400	6,6	7,1	+0,5
	RESOC Halle-Vilvoorde	7 500	8 400	+800	6,4	6,9	+0,5
	RESOC Leuven	6 600	7 200	+600	6,9	7,3	+0,4

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RIZIV, RSVZ, NIS Bevolking, VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

6. Besluit

Uit bovenstaande analyses stellen we vast dat Vlaams-Brabant minder jobs per inwoner telt dan gemiddeld in Vlaanderen. De opsplitsing naar RESOC toont aan dat dit enkel geldt voor het RESOC Leuven. In het RESOC Halle-Vilvoorde worden immers meer jobs per inwoner geteld dan gemiddeld in Vlaanderen. Met uitzondering van de tertiaire sector, staat het ERSV Vlaams-Brabant in elke hoofdsector minder sterk dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. De opdeling naar RESOC leert dat de twee RESOC's in Vlaams-Brabant een uitgesproken dienstverlenend profiel hebben en duidelijk ondervertegenwoordigd zijn in de industrie. Toch is er een verschil tussen de twee. Halle-Vilvoorde steunt vooral op commerciële dienstverlening, Leuven heeft het meer van de quartaire diensten.

Wanneer we de werkzaamheid en de werkloosheid bekijken, vallen voornamelijk de goede cijfers op voor de Vlaams-Brabantse vrouwen: hun werkzaamheidsgraad ligt hoger en de werkloosheidsgraad ligt een stuk lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Algemeen zien we een hoger aandeel werkenden in Vlaams-Brabant – en dit in beide RESOC's dan gemiddeld in Vlaanderen. Ondanks deze gunstigere cijfers ontsnapt Vlaams-Brabant niet aan ongelijkheid qua arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen, getuige een seksekloof van 1,19. Toch is dit een minder slecht cijfers dan gemiddeld in Vlaanderen waar de seksekloof 1,26 bedraagt. Ook wat werkloosheid betreft, zien we tot slot een betere situatie in Vlaams-Brabant dan gemiddeld in Vlaanderen. Dit geldt voor beide RESOC's, al laat het RESOC Halle-Vilvoorde net iets gunstige cijfers noteren dan RESOC Leuven.

7. Bibliografie

Booghmans, M. (2004). Evolutie van de werkloosheid. In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen, Jaarboek, editie 2004*, Leuven, pp. 69-81.

Herremans, W. (2005). Iedereen gelijk voor de werkloosheid? In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen, Jaarboek, editie 2005*, Leuven, pp. 67-86.

Steunpunt WAV & ESF-Agentschap Vlaanderen (2004). *Genderzakboekje 2004. Vrouwelijke ondernemers in Vlaanderen*. Brussel.

Vermandere, C. (2005). De ene job herbergt de andere. In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen, Jaarboek, editie 2005*, Leuven, pp. 87-109.